

# การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง กับ การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ความเป็นประชาคมอาเซียน

<p><b>การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง</b></p> <p>วิสัยทัศน์ภายในปี พ.ศ. 2561</p> <p>"คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมี คุณภาพ"</p> <p>ภายใต้แนวทาง "4 ใหม่"</p> <p><b>1. การพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่</b> เด็กไทยและคนไทยในอนาคต เป็นคนเก่ง ดี มีความสุข ดำรงรักษาความเป็นไทยและ รู้เท่าทันกับสถานการณ์ของโลก</p> <p><b>2. การพัฒนารัฐยุคใหม่</b> โครงการครูพันธุ์ ใหม่ ด้วยกระบวนการผลิตการอบรมครู ประจำการให้มีความพร้อมมากยิ่งขึ้นให้มี จิตวิญญาณแห่งความเป็นครู และเป็น วิชาชีพชั้นสูง</p> <p><b>3. การพัฒนาสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ ยุคใหม่</b> โดยสถานศึกษาทุกระดับและทุก ประเภทต้องได้รับการพัฒนาให้เป็นแหล่ง เรียนรู้ที่มีคุณภาพ และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ อื่นๆ เช่น ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ สวนสัตว์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นต้น ให้เป็นศูนย์เรียนรู้สำหรับประชาชนชนทั่วไป</p> <p><b>4. การพัฒนาการบริหารจัดการใหม่</b> ที่ มุ่งเน้นเรื่องกระจายอำนาจ เพื่อให้การ บริหารสถานศึกษามีความคล่องตัวและเป็น อิสระมากที่สุดควบคู่ไปกับการเน้นเรื่อง</p>	<p><b>สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations)</b></p> <p>วิสัยทัศน์ภายในปี ค.ศ. 2020</p> <p>"เพื่อพัฒนาอาเซียนให้มีความเข้มแข็งในหลายๆ ด้าน รวมทั้งด้านการศึกษา โดยระบุให้มีการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ในทุกๆ ส่วนของเศรษฐกิจ โดยผ่าน การพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา การพัฒนาทักษะ ศักยภาพ และการฝึกอบรม"</p> <p>ประกอบด้วย 3 เสาหลัก</p> <p><b>1. ประชาคมการเมือง-ความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political Security Community)</b></p> <p><b>2. ประชาคมเศรษฐกิจ (ASEAN Economic Community)</b></p> <p><b>3. ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community)</b></p>
---	--

### 1. การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

การปฏิรูปการศึกษารอบสอง จะต้องทำให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง ดี มีความสุข มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษ ต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ

1. มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ
2. มีความรู้อันเป็นสากล มีทักษะในการจัดการ ทักษะกระบวนการคิด ทักษะในการดำเนินชีวิต ทักษะในการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัยและรักการออกกำลังกาย
4. มีจิตสำนึกในการเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์ และสร้างสิ่งที่ดีงามและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

### 2. การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารการศึกษา

การบริหารจัดการควรใช้หลักการบริหารจัดการแบบกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา สถานศึกษาเป็นผู้บริหารจัดการ โดยมีเขตพื้นที่การศึกษาคอยติดตาม ตรวจสอบ และมีกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้กำหนดนโยบาย รวมทั้งกระทรวงศึกษาธิการควรจัดให้มีการประชุมและอบรมผู้บริหารโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งควรมีการสร้างโรงเรียนเครือข่าย เพื่อแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นต่างๆทางการบริหารการศึกษา

### 3. การผลิตและพัฒนาครูอาจารย์

นโยบายของการปฏิรูปการศึกษารอบสองเกี่ยวกับเรื่องการผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาจะเน้นพัฒนาให้เป็นครูยุคใหม่ ทั้งครูปัจจุบันที่จะต้องมีการอบรมพัฒนาทุกคนทั่วประเทศในปีนี้ และครูที่กำลังจะเข้ามาในอนาคต โดยมีโครงการครูพันธุ์ใหม่ ที่จะเปิดโอกาสให้คนเก่งเข้ามาเป็นครูมากขึ้น นอกจากนี้จะมีการกำหนดมาตรฐานคุณภาพในการผลิตครูที่จะต้องมีความรู้ตามมาตรฐานอย่างน้อย ๕ ข้อตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา คือ ๑) มีคุณธรรม จริยธรรม ๒) มีความเป็นเลิศทางวิชาการ ๓) มีทักษะทางวิชาการในวิชาที่เรียน ๔) มีทักษะทางสังคม เพื่อจะอยู่ร่วมกับคนในสังคมได้ ๕) มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ส่วนวิกฤตที่จะ

เป็นปัญหาต่อไปในอนาคตและจะต้องเร่งแก้ปัญหาคือ การขาดครูของครู คือครูที่สอนวิชาครูในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาต่างๆ ที่ผลิตครู ซึ่งจะมีการจัดตั้งสถาบันครูศึกษาแห่งชาติขึ้นมาเพื่อผลิตครูของครูโดยเฉพาะ โดยจะต้องมาคิดว่าเราขาดแคลนครูในสาขาวิชาใดบ้าง เพื่อผลิตได้ตรงตามสาขาวิชาที่ต้องการ ทั้งนี้ จะมีครูพันธุ์ใหม่ทั้งหมดจำนวน ๓๕,๑๐๐ อัตรา มีระยะเวลาในการบรรจุครูเข้ารับราชการตั้งแต่ปี ๒๕๕๔-๒๕๖๒ โดยจะเริ่มรับสมัครและคัดเลือกเด็กที่สนใจเรียนเป็นครูในรูปแบบ ๔+๑ ได้ในปี ๒๕๕๒ เรียนครูอีก ๑ ปี และบรรจุเข้ารับราชการครั้งแรกในปี ๒๕๕๔ ซึ่งคาดว่าครูพันธุ์ใหม่จะสามารถชดเชยการเกษียณได้ถึง ๕๐%

เรื่องครูจะมีความสำคัญเป็นพิเศษกับการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน เพราะครูเป็นผู้ขับเคลื่อนที่เป็นแกนหลักสำคัญอันจะก่อให้เกิดคุณภาพของการศึกษาแก่เด็ก ปฏิรูปการศึกษารอบสองนี้ คงต้องปฏิรูปการสอนของครูอย่างที่ว่าหลายประเทศมักจะบอกเพียงว่า เราจะสอนครูให้รู้วิธีสอนอย่างไร (Teach the teacher to teach) ถ้าจะให้ครูเป็นเพียงผู้อำนวยความรู้ (Facilitator) ก็ต้องอบรมวิธีสอนของครูกันใหม่เสียที

#### 4. การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา

การปฏิรูปการศึกษารอบสองจะต้องปฏิรูปการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้มากขึ้นควบคู่ไปกับการศึกษาในระบบ เพราะการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจะนำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการคือให้เกิดการศึกษาตลอดชีวิต (Life Long Education) เป็นสังคมแห่งการศึกษา (Educated Society) จนทำให้เกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Learning community) ได้ เนื่องจากหลังจากจบมหาวิทยาลัยแล้ว การเรียนรู้ไปจนตลอดชีวิตของเราในสังคมข้างนอก ก็มีความสำคัญอย่างยิ่ง

#### 5. การผลิตและพัฒนากำลังคน

ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนที่สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง มี 9 ด้าน ดังนี้

1. ปฏิรูประบบการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน
2. พัฒนาคุณภาพกำลังคนทุกระดับ
3. เร่งผลิต พัฒนา กำลังคนด้านอาชีวศึกษาให้มีปริมาณและมีคุณภาพตามความต้องการของสถานประกอบการ
4. ผลิตและพัฒนากำลังคน โดยเฉพาะนักวิทยาศาสตร์และนักเทคโนโลยี
5. ฝึกอบรมระยะสั้นเพื่อยกระดับความสามารถกำลังแรงงาน
6. เสริมสร้างความยั่งยืนให้ภาคผลิตและภาคบริการ
7. สร้างเสริมความเข้มแข็งให้ครู คณาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษา

8. พัฒนาระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ

9. สร้างระบบความร่วมมือและเครือข่ายการผลิตและการพัฒนากำลังคน

## 6. การลงทุน (เงิน) เพื่อการศึกษา

ตามข้อตกลงของประชาคมอาเซียน ที่จะต้องเปิดเสรีทางการค้าในปี ๒๕๕๘ ประเทศไทยจะต้องเป็นศูนย์กลางการศึกษา ซึ่งเป็นนโยบายสำคัญของ ศธ. คือ Education Hub เชื่อว่าคุณภาพด้านการศึกษาของไทยจะเป็นที่ยอมรับ และถ้ามีการพัฒนากฎหมายและพัฒนาการบริการที่ดีขึ้น จะทำให้การแข่งขันด้านการลงทุนทางการศึกษาและการพัฒนาการศึกษาของไทยเป็นที่สนใจในภูมิภาค

## 7. เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

พรบ.การศึกษา พ.ศ. 2542 กล่าวถึงเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในหมวด 9 โดยมี 7 มาตรา คือ มาตรา 63 - 69 มีเนื้อหาครอบคลุมเนื้อหาการนำคลื่นความถี่วิทยุและโทรทัศน์มาใช้ในการศึกษา สื่อการเรียนการสอน ซึ่งแม้ว่าใน พรบ.การศึกษาแห่งชาติ กล่าวถึง เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพียงการนำสื่อสารมวลชนมาใช้ในการศึกษา แต่ไม่ได้หมายความว่าเทคโนโลยีเพื่อศึกษามีเพียงการนำสื่อสารมวลชนมาใช้ในการศึกษาเท่านั้น พรบ.การศึกษาเขียนเพื่อเป็นหลักประกันหรือบังคับให้รัฐนำสื่อสารมวลชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาการส่งเสริมเครือข่ายสารสนเทศด้านการศึกษาในระดับสถาบันต่างๆ ในภูมิภาค

## 8. กฎหมายเพื่อการศึกษา

ตามข้อตกลงของประชาคมอาเซียน ที่จะต้องเปิดเสรีทางการค้าในปี ๒๕๕๘ ศธ. โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้ทำการวิจัยการพัฒนาด้านกฎหมายรองรับการเปิดเสรีทางการศึกษา นอกจากนั้น ในส่วนของ ศธ. มีนโยบายชัดเจนในการพัฒนาการศึกษา เพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียนร่วมกัน ซึ่งจะต้องพัฒนาทั้งในด้านการศึกษา ด้านวัฒนธรรม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ขณะนี้ ศธ. ได้เตรียมพัฒนาหลักสูตร ชื่อว่า หลักสูตรอาเซียนศึกษา เพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน และมีเจตคติในการอยู่ร่วมกันที่ดี เพื่อการขับเคลื่อนการเป็นประชาคมที่เข้มแข็งต่อไป

## 9. การศึกษาตลอดชีวิต

กระทรวงศึกษาธิการควรจัดให้มีแหล่งการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น เช่น จัดให้มีห้องสมุดประชาชน อุทยานประวัติศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์ ห้องสมุดเคลื่อนที่ที่จะให้บริการในการเรียนรู้ มีระบบคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงที่จะให้บริการแก่ประชาชนในการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง เป็นต้น